

Verdiepend scholingsaanbod Hoogbegaafdheid

Samenwerkingsverband
Passend Onderwijs West-Friesland PO
2022-2023 en 2023-2024

Inhoudsopgave

Aanbod 2022-2023	3
VERDIEPINGSTRAININGEN	3
Verdiepingstraining 1: Rijk onderwijs: Bloom en het stellen van vragen	3
Verdiepingstraining 2: Dubbel bijzondere leerlingen	4
Verdiepingstraining 3: Focus op zelfsturing - de ontwikkeling van executieve functies	5
Verdiepingstraining 4: Werken met signaleringsinstrumenten	7
Training slimme kleuters	8
Kenniskring hoogbegaafdheid “Groep 3”	9
Webinar Onderwijs of zorg? – voor intern begeleiders	10
Aanbod 2023-2024	11
Werk sessie beleid	11
Training Coördinatoren Hoogbegaafdheid	13

Aanbod 2022-2023

VERDIEPINGSTRAININGEN

Doel

Tijdens deze trainingen maken we een verdiepingsslag in het werken met het hoogbegaafde kinderen. We nemen je mee in de theorie en de kennis en koppelen dit aan praktische tips en vragen vanuit de eigen situatie van de school.

Doelgroep Leerkrachten en intern begeleiders die al over basiskennis hoogbegaafdheid beschikken.

Werkwijze/ uitvoering

De verdiepingstrainingen bestaan per onderwerp steeds uit 2 bijeenkomsten van 3 uur.

Verdiepingstraining 1: Rijk onderwijs: Bloom en het stellen van vragen

“Hoogbegaafde leerlingen hebben behoefte aan hogere orde denkvaardigheden”

In deze bijeenkomsten gaan we in op het vormgeven van rijk onderwijs door het stellen van verschillende soorten vragen. We kijken naar de taxonomie van Bloom en zoomen in op zowel het cognitieve, affectieve als psychomotorische domein. We kijken naar de mogelijkheden om hiermee je bestaande lessen en materialen te verrijken. Ook gaan we in op het gebruik van gedifferentieerde vraagstelling in de verschillende lesfasen.

Na deze bijeenkomsten:

- Ken je de drie domeinen van de taxonomie van Bloom;
- Heb je praktische tips en werkvormen gekregen om bestaande lessen en materialen te verrijken;
- Kun je in de verschillende lesfasen gedifferentieerde vraagstelling toepassen.

Organisatie:

Datum en tijd:

- Bijeenkomst 1 dinsdag 29 november 2022, 14:30-17:00 uur
- Bijeenkomst 2 dinsdag 17 januari 2023, 14:30-17:00 uur

Locatie: fysiek op locatie (De Kreek te Zwaag), tenzij actuele richtlijnen Corona maken dat er geschakeld moet worden naar online

Beoogd adviseur: Martijn Nouwens

Aantal deelnemers: maximaal 20

Verdiepingstraining 2: Dubbel bijzondere leerlingen

“Weer een nieuwe categorie: slaan we niet een beetje door in onze diagnostiek?”

Wie zijn de zogenaamde dubbel bijzondere leerlingen en waarom noemen we ze zo? We kijken naar dubbel bijzonder in het algemeen en lichten er een paar voorbeelden uit. We geven handvatten om het kind zo breed mogelijk in kaart te brengen en belichten het belang van het kijken naar kwaliteiten en uitdagingen.

Na deze bijeenkomsten:

- Weet je wat dubbel bijzondere leerlingen zijn.
- Weet je waar je op kunt letten in de signalering en begeleiding.
- Kun je de eerste stap van de HGW cyclus toepassen (wat zie je?).
- Heb je een praktisch format gekregen om leerlingen in kaart te brengen.

Organisatie:

Datum en tijd:

- Bijeenkomst 1 maandag 16 januari 2023, 14:30-17:30 uur
- Bijeenkomst 2 maandag 20 februari 2023, 14:30-17:30 uur

Locatie: fysiek op locatie (De Kreek te Zwaag), tenzij actuele richtlijnen Corona maken dat er geschakeld moet worden naar online

Aantal deelnemers: maximaal 20

Beoogd adviseur: Saskia Huizer

Verdiepingstraining 3: Focus op zelfsturing - de ontwikkeling van executieve functies

Gedurende een dag op school neem je als leerling beslissingen, bedenk je hoe iets gedaan moet worden, maak je opdrachten en werk je samen. Kortom, je bent de hele dag bezig om je gedrag te sturen. Wat je aan vaardigheden laat zien (gedrag) is de zichtbare uitwerking van de onzichtbare werking van de executieve functies. Hoe je als kind je gedrag stuurt, wordt zelfsturing genoemd. De zelfsturing van kinderen is te observeren en ouders en leerkrachten spelen bij de ontwikkeling hiervan een belangrijke rol.

Werkwijze:

De cursus bestaat uit drie bijeenkomsten van 2,5 uur. Middels een interactieve presentatie en opdrachten (zowel tijdens als tussen de bijeenkomsten door) gaan de deelnemers aan de slag met het thema.

Doel:

Deelnemers hebben kennis over de ontwikkeling van executieve functies en zijn in staat het (leer)gedrag van kinderen te verklaren vanuit de ontwikkeling van zelfsturing (executieve functies) en kunnen (indien nodig) eigen pedagogisch-didactisch handelen bijstellen. Je krijgt veel praktische tips en ideeën aangereikt om direct de volgende dag al toe te kunnen passen!

Bijeenkomst I

Wat zijn executieve functies?

Executieve functies beïnvloeden het gedrag en het leren van kinderen. Het zijn vaardigheden die kinderen nodig hebben bij het dagelijkse handelen in de klas zoals het plannen, organiseren, onthouden en verwerken van informatie. Het helpt bij het vormgeven van goed onderwijs voor elk kind wanneer je kennis hebt van de executieve functies die er zijn, zoals je ook kennis hebt van de cognitieve functies.

Aan het einde van de bijeenkomst:

- weet je wat executieve functies zijn (inhibitie, flexibiliteit, werkgeheugen) en hoe ze zich ontwikkelen;
- weet je hoe deze EF in relatie staan tot het gedrag van je leerlingen in de klas en hoe je je eigen rol hierbij ziet;
- heb je ervaren hoe jouw eigen inhibitie, flexibiliteit en werkgeheugen functioneren in een testsituatie;
  - Wat doet dit met je gedrag?
  - Wat betekent dit voor je leerlingen?

Bijeenkomst II

Het werkgeheugen in beeld

Aan het einde van de bijeenkomst:

- kun je aan je leerlingen een uitleg geven over de werking van ons geheugen en de rol van het werkgeheugen daarin;
- weet je hoe het werkgeheugen in relatie staat tot het gedrag van je leerlingen in de klas;
- heb je nagedacht hoe je je lesomgeving en instructie 'werkgeheugenvriendelijk' kunt maken;

- heb je een situatie uit je eigen klas gekozen en omschreven als basis voor de ondersteuning van een leerling die moeite heeft met zelfsturing in bijeenkomst 3.

Bijeenkomst III

De ontwikkeling van executieve functies

Aan het einde van de bijeenkomst:

- heb je verwoord in welke situaties het passend is om co-regulatie toe te passen en in welke niet;
- heb je bij een leerling met zwakke zelfsturing een concreet ABC-plan opgesteld;
- heb je nagedacht hoe je de omgeving hierbij zo optimaal mogelijk kunt inrichten;
- heb je gereflecteerd op hoe je ouders en leerlingen kunt betrekken bij het ontwikkelen van zelfsturing;
- heb je verwoord welke nieuwe elementen (EF) je toepast en gaat toepassen in het eigen handelen n.a.v. de bijeenkomsten;

Doelgroep: Leerkrachten, intern begeleiders, gedragsspecialisten

Organisatie:

Datum en tijd:

- **Bijeenkomst 1:** Dinsdag 11 april 2023, 14.30-17.00 uur
- **Bijeenkomst 2:** Dinsdag 9 mei 2023, 14.30-17.00 uur
- **Bijeenkomst 3:** Dinsdag 30 mei 2023, 14.30-17.00 uur

Locatie: fysiek op locatie (De Kreek te Zwaag), tenzij actuele richtlijnen Corona maken dat er geschakeld moet worden naar online

Aantal deelnemers: maximaal 20

Beoogd adviseur: Joske van der Sluis

Verdiepingstraining 4: Werken met signaleringsinstrumenten

Doel

Onder begeleiding van en met input van de adviseur gaan de deelnemers praktisch aan de slag met de verschillende signaleringsinstrumenten ter verdieping van hun kennis en vaardigheden. Per bijeenkomst van 2 uur staat één signaleringsinstrument centraal: Sidi PO Webbased, DHH en HB in zicht.

Doelgroep

Leerkrachten , intern begeleiders

Organisatie:

Datum en tijd:

- Bijeenkomst 1 Sidi PO: maandag 12 december 2022, 15.00 -17.00 uur
- Bijeenkomst 2 DHH: dinsdag 24 januari 2023, 15.00 – 17.00 uur
- Bijeenkomst 3: HB in Zicht: dinsdag 21 februari 2023, 15.00 – 17.00 uur

Locatie: fysiek op locatie (De Kreek te Zwaag), tenzij actuele richtlijnen Corona maken dat er geschakeld moet worden naar online

Aantal deelnemers: maximaal 20

Beoogd adviseurs: Manon Hof voor Sidi PO en Anna Lont voor DHH en HB in Zicht

Training slimme kleuters

Doel

Tijdens de training maken we voor de onderbouwleerkrachten een verdiepingsslag in het werken met het slimme jonge kind. We nemen je uitgebreid mee in de theorie en de kennis over kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Je leert hoe je deze jonge kinderen goed observeert en hun gedrag interpreteert, zodat je hen beter leert begrijpen.

Werkwijze/ uitvoering

De training bestaat uit 4 fysieke bijeenkomsten van 3 uur

We bespreken onder andere de volgende onderwerpen:

- Theorie en kennis over kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.
- Observeren en begrijpen van kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.
- Inzicht in de sociale, emotionele en asynchrone ontwikkeling.
- Verrijken, verdiepen en verbreden vanuit thema's.
- Een passend aanbod met aandacht voor de brede ontwikkeling.
- De overgang naar groep 3.
- Vervroegde instroom en versnelde doorstroom.
- Communicatie met ouders.

De cursus heeft een sterke koppeling met de praktijk. Er is ruimte voor praktijkervaringen van deelnemers en er wordt van deelnemers verwacht dat ze materialen en voorbeelden meenemen uit hun groep. Deze worden gebruikt om een vertaalslag te maken naar een passend aanbod voor de slimme kleuter. De training is een verdere verdieping op de basistraining.

Na de training

- De deelnemers hebben theorie en kennis verworven over kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong.
- Ze hebben praktische handvatten en tips gekregen voor het aanbod en de inrichting van de groep.
- Ze hebben handvatten gekregen om deze kinderen goed in beeld te brengen in de brede ontwikkeling en tijdig te signaleren, om daarmee onderpresteren te voorkomen.
- Ze hebben kennis van de kaders met betrekking tot vervroegde instroom en versnelde doorstroom en kunnen in de driehoek school-ouder-kind gesprekken voeren.

Doelgroep: onderbouwleerkrachten (groep 1/2)

Organisatie

Datum en tijd:

Bijeenkomst 1	donderdag 12 januari, 14.30 -17.30 uur
Bijeenkomst 2	donderdag 16 februari 2023, 14.30 -17.30 uur
Bijeenkomst 3	donderdag 23 maart 2023, 14.30 -17.30 uur
Bijeenkomst 4	woensdag 12 april 2023, 14.30 -17.30 uur

Locatie: fysiek op locatie (De Kreek te Zwaag), tenzij actuele richtlijnen Corona maken dat er geschakeld moet worden naar online

Aantal deelnemers: maximaal 20

Beoogd adviseur: Manon Hof (bijeenkomst 1+3) en Martijn Nouwens (bijeenkomst 2+4)

Kenniskring hoogbegaafdheid “Groep 3”

Doel

Onder begeleiding van en met input van de adviseur gaat de kenniskring aan de slag met het verdiepen van hun kennis en versterken van hun vaardigheden. Het thema dat centraal staat is “Groep 3”: hoe richt je compacten en verrijken in in groep 3?

Doelgroep

Leerkrachten groep 3, onderbouwcoördinatoren en intern begeleiders die reeds beschikken over basiskennis over hoogbegaafdheid, compacten en verrijken.

Organisatie:

Datum en tijd:

- donderdag 26 januari 2023, 14:30-17:30 uur

Locatie: fysiek op locatie (De Kreek te Zwaag), tenzij actuele richtlijnen Corona maken dat er geschakeld moet worden naar online

Aantal deelnemers: maximaal 15

Beoogd adviseur: Angelique van der Hoogt

Webinar Onderwijs of zorg? – voor intern begeleiders

“Het is zorg,” zegt de school. “Het is onderwijs,” zegt de hulpverlener. “Help,” zegt het kind. Begeleiding van hoogbegaafde leerlingen beweegt zich vaak op het snijvlak van zorg en onderwijs. In deze bijeenkomst kijken we aan de hand van de zorgniveaus van passend onderwijs hoe de ideale situatie er uit ziet. Ook kijken we aan de hand van een aantal voorbeelden hoe het in de praktijk gaat, en hoe het zou kunnen gaan.

Na dit Webinar:

- Ken je het belang van een goede basisondersteuning voor hoogbegaafde leerlingen.
- Kun je aan de hand van de niveaus van passend onderwijs bepalen in welk niveau de hulpvraag valt.
- Weet je wat de mogelijkheden zijn om extra ondersteuning te bieden.
- Weet je wat de grenzen zijn van de mogelijkheden.

Organisatie

Datum en tijd: donderdag 30 maart 2023, 15.00 – 17.00 uur

Locatie: online

Aantal deelnemers: maximaal 40

Beoogd adviseur: Corine Breuring en Marinka Bakker (technisch moderator)

Aanbod 2023-2024

Werksessie beleid

Doel:

Het versterken van de basis-, breedte- en diepteondersteuning door:

- de (gewenste) situatie voor de eigen school te beschrijven;
- deze te vertalen naar concrete aandachtspunten voor team- en schoolontwikkeling;
- het (her)schrijven van het beleidsplan hoogbegaafdheid in de eigen school met o.a. aandacht voor differentiatie, compacten en verrijken, versnellen, plusklas en zorg.

Werkwijze/ uitvoering:

Van te voren worden de deelnemers gevraagd een inschatting te maken van hoe ver ze zijn met het beleid op hoogbegaafdheid: grotendeels op orde, deels op orde of nog nauwelijks op orde.

De werksessie wordt begeleid door 3 adviseurs. We starten met een korte gezamenlijke inleiding, waarin het activiteitenprogramma van de subsidieregeling kan worden toegelicht door het SWV. Daarna zal een adviseur de urgentie kort schetsen. Vervolgens gaan we in verschillende groepen praktisch aan de slag met twee interactieve werkvormen:

Kaderen en kansen

“Zorg voor hoogbegaafde leerlingen”. Hoe was het, hoe is het nu, waar willen we naar toe? In maximaal 9 groepen kunnen de deelnemers met elkaar uitwisselen en good practices delen. Ze worden aangezet tot nadenken over hun eigen situatie.

Schrijven en schaven

Aan de hand van een aantal kernpunten kunnen de deelnemers onder begeleiding van een adviseur met hun eigen school- of beleidsplan aan de slag om de kernpunten te checken, aan te vullen, te beschrijven of te herschrijven. Dit gebeurt in drie groepen (grotendeels op orde, deels op orde of nog nauwelijks op orde) aan de hand van een door ons verstrekte checklist.

Nadruk ligt naast de beschrijving op de concrete vertaalslag: hoe zie je dat in de klas terug?

De ochtend wordt afgesloten met een centrale terugkoppeling en een call to action. De deelnemers ontvangen per school een reader met werkvormen om in het team aan de slag te gaan.

Doelgroep: directeuren, intern begeleiders, specialisten hoogbegaafdheid

NB deze sessie doe je als school, per school kunnen er maximaal drie teamleden deelnemen.

Organisatie:

Datum en tijd:

- Bijeenkomst 1: 9 okt 23, 9:00-12:00 uur

- Bijeenkomst 2: 29 jan 24 , 15:00-17:00 uur

Locatie: fysiek op locatie, tenzij actuele richtlijnen Corona maken dat er geschakeld moet worden naar online

Aantal deelnemers: maximaal 90, NB deze sessie doe je als school, per school kunnen er maximaal drie teamleden deelnemen.

Beoogd adviseurs: Ragnild Zonneveld , Martijn Nouwens en Manon Hof

Tijdens de training Coördinator hoogbegaafdheid krijg je in korte tijd veel tools in handen om een start te maken met de begeleiding van hoogbegaafde leerlingen. De belangrijkste onderwerpen die nodig zijn om te starten met de thematiek komen aan bod.

Over de training

Talentvolle en hoogbegaafde leerlingen hebben andere onderwijsbehoeften.

Tijdens deze training leer je hoe je beter afstemt op deze onderwijsbehoeften. Je kennis wat betreft het leren en de leerbehoeftes van hoogbegaafde én begaafde leerlingen wordt vergroot en verbreed. Je krijgt zicht op hun leerstijl, leerbehoeftes, leerdoelen en je krijgt handvatten hoe het leerstofaanbod kan worden afgestemd op de (hoog)begaafde leerling. Ook wordt ingegaan op de attitude van de leerkracht, de leerkrachtvaardigheden die belangrijk zijn in het lesgeven van onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen en hoe aan deze leerlingen passend onderwijs kan worden geboden. Tevens krijg je zicht op wat belangrijk is in de ondersteuning van leerkrachten die werken met (hoog)begaafde leerlingen.

Na het volgen van deze training:

- Ben je op de hoogte van de opvattingen over (hoog)begaafdheid en weet je wat de kenmerken zijn.
- Ken je de mogelijkheden (incl. het aanbod aan verrijkingsmateriaal) om in te spelen op de behoefte van hoogbegaafde leerlingen
- Beschik je over de vaardigheden om hierover te communiceren in het team, met ouders en met de leerlingen zelf

Na de training ben jij de coördinator binnen jouw school of stichting. Een leuke nieuwe dimensie in je vak!

De coördinator hoogbegaafdheid

De coördinator hoogbegaafdheid beschikt over de handvatten om op beleidsmatig niveau een start te maken met (hoog)begaafdheid. Hoe de rol precies wordt ingevuld is afhankelijk van de situatie en de school. In de praktijk zien we bijvoorbeeld dat de coördinator hoogbegaafdheid wordt ingezet om tijdens een teamvergadering te vertellen over Levelwerk of dat hij/zij aanschuift bij gesprekken met ouders.

Inhoud van de training en doelgroep

De training bestaat uit 6 bijeenkomsten van 3 uur. Hierbij wordt ingegaan op de onderstaande punten:

1) Passend onderwijs

- Je bent bekend met de belangrijkste theorie over de definitie van (hoog)begaafdheid;
- Je bent in staat een eigen visie (verder) te ontwikkelen over (hoog)begaafdheid;
- Je hebt handvatten gekregen om deze kennis eigen te maken voor de inzet in hun specifieke praktijksituatie.

2) Passend signaleren

- Je kent de algemene kenmerken die kunnen duiden op een hoge begaafdheid.
- Je bent op de hoogte van enkele gangbare signaleringsprotocollen.
- Je kunt aan de hand van een procedure van SiDi PO een signaleringstraject uitvoeren.
- Je bent in staat om het geleerde toe te passen in de contacten met collega's.
- Je kent de VWL en weet wanneer je die kunt inzetten.

3) Slimme jonge kinderen

- Je bent op de hoogte van de gangbare theorie van kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong.
- Je kent de risico's van een misinterpretatie bij sociaal emotionele uitingen van kinderen.
- Je hebt kennis van Levelspel, kent de kracht en de beperking van deze aanpak.
- Je kunt een plan van aanpak schrijven voor een beredeneerd aanbod in groep 1 en 2.

4) Passend aanbod groep 3 t/m 8

- Je weet wat het belang is van compacten van de leerstof en kent manieren en hulpmiddelen om de leerstof te compacten.
- Je kent de valkuilen bij compacten.
- Je weet wat verrijken is, wat de invalshoeken daarvoor kunnen zijn en wat de rol van de leraar daarbij is.
- Je bent op de hoogte van de meest gebruikte materialen die momenteel beschikbaar zijn.
- Je kent manieren om verrijking, zowel inhoudelijk als organisatorisch een structurele plek te geven binnen een school.

5) Onderpresteren

- Je weet wanneer er gesproken wordt over onderpresteren.
- Je kunt onderscheid maken tussen relatief en absoluut onderpresteren.
- Je hebt inzicht gekregen in de termen denkluï – faalangst – demotivatie en de relatie tussen deze drie.
- Je kent de profielen van Betts en Neihart.
- Je hebt inzicht gekregen in het Flow model van Csikszentmihaly en je kunt dit vertalen naar een plan van aanpak voor een onderpresterende leerling.
- Je hebt praktische voorbeelden gekregen voor het aanbod gebaseerd op het aanleren van vaardigheden.
- Je bent op de hoogte van enkele interventiemogelijkheden.

6) Schoolontwikkeling

- Je weet de voor- en nadelen van plusgroepen/verbredingsklassen en kan die verbinden met de eigen schoolsituatie,

- Je kunt een mening vormen over fulltime HB-afdelingen.
- Je kent de inhoud van de integrale aanpak.
- Je kunt een beschrijving maken van de huidige en de wenselijke situatie op je school.

Organisatie:

Datum en tijd:

- Bijeenkomst 1: 26 sept 2023, 15.00-17.30 uur
- Bijeenkomst 2: 7 nov. 2023, 15.00-17.30 uur
- Bijeenkomst 3: 12 dec. 2023, 15.00-17.30 uur
- Bijeenkomst 4: 23 jan. 2024, 15.00-17.30 uur
- Bijeenkomst 5: 5 mrt 2024, 15.00-17.30 uur
- Bijeenkomst 6: 16 apr. 2024, 15.00-17.30 uur

Locatie: fysiek op locatie, tenzij actuele richtlijnen Corona maken dat er geschakeld moet worden naar online

Maximaal aantal deelnemers: 20 – 25 deelnemers

Beoogd adviseur: Corine Breuring - van Grinsven